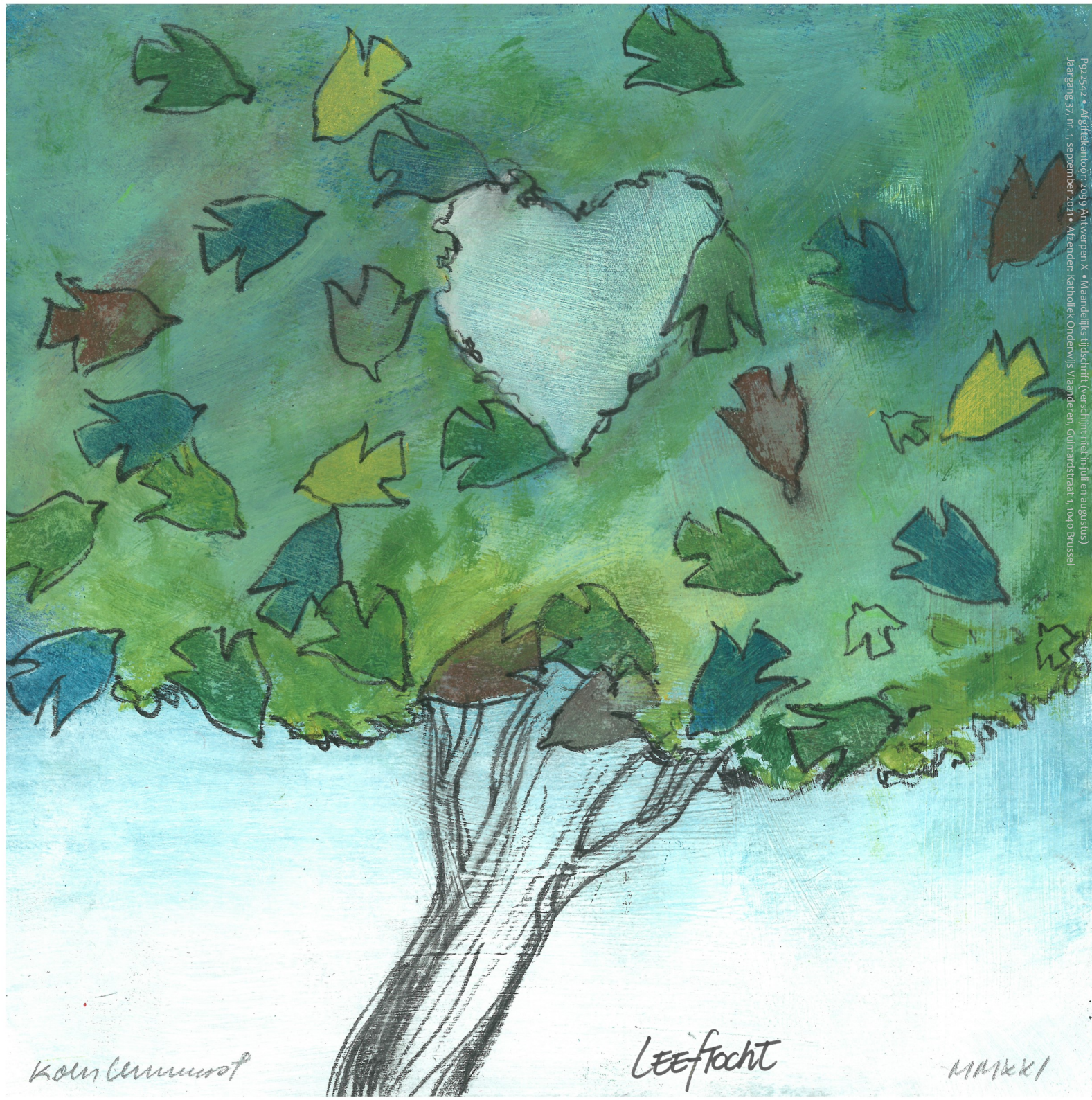

Kolm Lammoot

Leefracht

MAKKI

Verbondenheid is in.
Steeds luider klinkt in coronatijden
de roep om ze meer
op de voorgrond te plaatsen.
Zeker als sociaal isolement
en vereenzaming op de loer liggen.

Al ben je een mens uit één stuk,
je hebt vele kenmerken en facetten.
Zo ben je eigenlijk vele *iemanden*,
soms zelfs een vat vol tegenstellingen.

Van kleins af aan groei je op
in een netwerk van relaties.
Met de ene mens voel je al meer
raakpunten dan met een andere.
Het is als met magneten
die elkaar aantrekken en afstoten.

Dagelijks kom je in contact met
je levenspartner, je gezin,
de leden van je gemeenschap,
buren, vrienden, collega's,
geloofsgenoten, andere hobbyisten ...

In elk van die relaties gaat het
meervoudige ik
verbindingen aan met *meervoudige* jij's.
Zoekend naar een balans
tussen afstand en nabijheid
die levensvreugde geeft.

Het is belangrijk dat kinderen
en jongeren proeven van al die
ervaringen.
Ook dat die belevenissen helder geduid
worden.

**Verbindingen kunnen maken
is immers een kracht in het leven!**

Verbonden met velen

Een pedagogie van de hoop is
fundament en bindmiddel voor
een waarachtige katholieke
dialoogschool. Ze is gericht op
een brede en diepe vorming van
de mens in al zijn facetten. Acht
wegwijzers geven richting, naar
Jezus' voorbeeld: duurzaamheid,
gastvrijheid, generositeit,
kwetsbaarheid en belofte,
rechtvaardigheid, uniciteit in
verbondenheid, verbeelding en
de inspiratie van je eigen school.
Ze helpen je om onderweg
vreugde te vinden en **de kracht
van verbinden** indringend te
ervaren. Van maand tot maand
levert Leeftocht je proviand voor
onderweg.

Die dag dat twintig paar ogen
zich haakten aan de jouwe,
en dat je toen moest slikken,
op zoek gaan naar de draad
van een verhaal

- Want ze houden van verhalen
Wie niet

En dat je toen moest denken
aan toen zij in de rij bij de slager
in haar spraakwaterval van woorden
naar de mensen wees.

Kijk, die heeft coole hakkenschoenen,
die mevrouw kijkt blij
en ik denk dat die meneer
heel graag spaghetti lust,
net als ik!

Moeiteloos vlocht ze draadjes
tussen al die onbekende levens
en het hare - en dat ze anders waren,
dat leek haar niet meer dan
vanzelfsprekend.

Maar het gemak waarmee ze
benoemde wat hen misschien
vast en zeker bond,
was dat niet.

Toch niet voor mij.

In een flits drong het door
dat Hij, wanneer Hij vertelde,
draadjes weefde -

van de menigte naar Hem
en weer terug, maar ook
tussen hen in - omdat ze wisten:
dit gaat over mij, over ons,
over wat we samen mogen hopen
en samen mogen dromen.

Die dag dat de septemberzenuwen zakten
toen je vertelde hoe het voor jou begon.
En dat je zag hoe ze draadjes vlochten
toen ze je toevertrouwden
waar zij op durfden hopen.
Ze knoopten zich zomaar
een weg naar binnen,
die dag.

Ruth

Ik en jij en jij:
zoveel iemanden,
elk uniek,
met zichzelf verbonden
in een pluriform
innerlijk netwerk.
Zoveel iemanden,
met elk ander verbonden
in een divers
tussenmenselijk netwerk.

Foto's: Philip Debruyne s.j.

Wij:
allemaal mensen,
met elkaar verbonden
in het menszijn,
met onszelf en elkaar
verbonden
in levenslang groeien
om met onszelf
en met elkaar
goed
te leren leven.

**We wensen jullie een schooljaar vol kansen
om de kracht van verbinden te ervaren:
verbonden met velen.**

We koesteren terecht de uniciteit van elke mens en de individuele vrijheid. Even terecht ervaren we de nood om te benadrukken wat we gemeenschappelijk hebben en ons verbindt.

Zowat elke organisatie vindt *verbinden* belangrijk. Het woord *verbinding* klinkt in tal van missies en visieteksten. Het aantal publicaties dat er aandacht aan geeft, is haast niet te tellen. Wijst dat op een tekort dat men in onze actuele cultuur wil herstellen?

Denk wij

Johann Hari schreef het boek *Verbinding verbroken* (Nijgh & Van Ditmar, 2018) over omgaan met depressie, angst en eenzaamheid, fenomenen die onze hedendaagse cultuur teisteren. Hij leerde het volgende: “Als je niet langer depressief wil zijn, wees dan niet jezelf. Wees ons. Denk wij. Wees een deel van de groep. Zorg dat de groep het waard is. Het ware pad naar geluk, leerde ik, openbaart zich als we de muren om ons ego afbreken door jouw verhalen te delen met anderen, en door hun verhalen in jouw leven toe te laten. Door je identiteit te verbinden met anderen. Verbind je met iedereen om je heen. Wees deel van het geheel ...

Een deel van wat we moeten doen om onze depressie en angsten te boven te komen – de eerste stap, en een van de belangrijkste – is bij elkaar komen. Het leven waar we in worden geharnast en waartoe we worden aangespoord, voldoet niet aan onze psychologische behoeften: verbinding, geborgenheid en saamhorigheid. We willen iets beters en daar gaan we samen voor vechten. Het sleutelwoord in die zin is *we*.” (blz. 234)

Velen van ons hier in het Westen zijn tegenwoordig thuisloos. Er zijn manieren om dat te herstellen. Maar het vergt wel iemand die als eerste een hand uitsteekt.

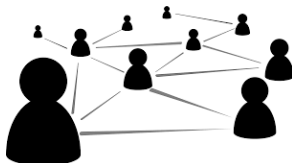
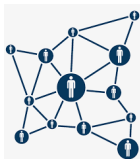
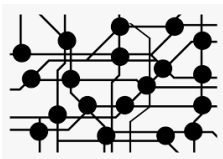
“Dat zou ik tot mijn jongere ik willen vertellen. Je moet je tot alle andere gewonde mensen om je heen wenden en een manier vinden om verbinding met elkaar te maken, en een thuis bouwen met die mensen, samen – een plek waar iedereen met elkaar verbonden is, en waar je samen je leven betekenis geeft. We zijn al zo lang ver verwijderd van onze stam, van onze verbondenheid. Het is tijd om thuis te komen, voor ons allemaal.” (blz. 335)

Naar een nieuw wij

Een kind of jongere is niet zomaar vanuit één achtergrond te definiëren. Elk kind, elke jongere heeft vele achtergronden. Elk heeft een pluraliteit in zich. Men komt ook vanuit vele hoeken naar het onderwijs toegestapt. Er zijn vele contexten die leerlingen in hun rugzak naar school meebrengen. Dat zorgt voor een super-pluraliteit als een fundamentele gegevenheid.

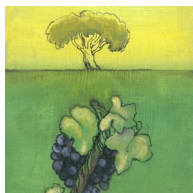
Een katholieke dialoogschool is een plek waar we op een nieuwe manier elkaar kunnen vinden vanuit al onze verschillende achtergronden, vanuit al die pluraliteiten. Een katholieke dialoogschool kan zo uitgroeien tot een plek voor een *nieuw wij*.

Nu we de kwetsbaarheid van de mens indringend ervaren hebben tijdens de corona-pandemie, is het duidelijk dat het gaat om een *nieuw kwetsbaar wij*.

In welke van de diverse voorstellingen van netwerken herken je jezelf het meest of het minst en waarom?

Welke voorstellingen sluiten het best aan bij je actuele realiteit? Wat leert je dat?

Proviand voor onderweg, een verademing voor onderwijzensmen
Maandelijkse inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen@leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

Er is getracht alle rechthebbenden op copyright te bereiken;
wie toch een overname zonder voorkennis vaststelt,
wordt verzocht contact op te nemen.

Leeftocht

Jaargang 37
nummer 1
september 2021

v.u. Lieven Boeve

Een thuis voor velen

We mogen samen bouwen
aan onze school
om ze te maken tot een huis,
een stad, een land
dat een thuis is voor velen.
We zijn dankbaar
voor de grote inzet
van vele mensen
die ons voorgingen
en waarop wij kunnen verder bouwen.

We vragen uw zegen, God,
over onze samenwerking.
Laat de verbondenheid
groeien in onze groep
zodat de talenten
van onze leerlingen en medewerkers
en die van ieder van ons
elkaar mogen versterken.

Geef dat we nooit het geloof
in elkaar
en in onze missie
zouden verliezen.
Maak het alle dagen
nog een beetje sterker.

© Jos Vansantvoet in Woorden uit het hart, blz. 31

Jaargang 37

nummer 1

september 2021

Het christelijk geloof en ook andere geloofsovertuigingen zitten helemaal op de lijn van het wij-denken. Denk maar aan het leven van de leerlingen van Jezus, die alles gemeenschappelijk hadden.

Een touw dat gemaakt is uit drie losse stukken, trek je niet zomaar stuk

Je kunt maar beter met z'n tweeën zijn dan alleen. Want samen bereik je meer dan in je eentje. Als één van beiden valt, dan helpt de ander hem weer overeind. Maar als je alleen bent, kan niemand je weer overeind helpen. Als twee mensen samen slapen, blijven ze lekker warm. Maar als je alleen slaapt, krijg je het koud. Als iemand alleen is, kan hij zich niet goed verdedigen. Maar samen kun je een tegenstander aan. Samen ben je sterker. Net als een touw dat gemaakt is uit drie losse touwen. Dat trek je niet zomaar stuk. *Prediker 4,9-12 (wijsheidsliteratuur uit de 3de - 4de eeuw voor Christus)*

In het tapijt van het leven zijn we allemaal met elkaar verweven. Anita Moorjani

Niemand kan het leven aan in zijn eentje. We hebben behoefte aan een gemeenschap die ons ondersteunt en helpt, waarin we elkaar kunnen helpen om vooruit te blijven kijken. Hoe belangrijk is het om samen te dromen!

In ons eentje riskeren we luchtspiegelingen te zien, dingen die er niet zijn. Dromen daarentegen, die bouwen we samen. Laten we dus dromen, als één enkele menselijke familie, als medereizigers uit hetzelfde vlees en bloed, als kinderen van dezelfde aarde die ons gemeenschappelijke huis is, ieder van ons met de rijkdom van zijn of haar geloof en overtuiging, ieder van ons met zijn of haar eigen stem, allemaal broeders en zusters!

Paus Franciscus in de encyciek *Fratelli tutti* ([Halewijn/Licap, 2020](#)) - Zie ook het [dossier op de website Thomas](#).

Op zoek naar bevredigende relaties

“Zijn we de kunst van het in relatie treden of van het goede gesprek aan het verliezen? De sociale wezens die we zijn, hebben een immens verlangen naar verbinding. In de praktijk blijkt echter elke dag hoe moeilijk het is om authentiek in relatie te staan en om vrijuit met elkaar te kunnen spreken. We willen wel, maar we durven het niet goed. Toch is niets zo belangrijk.” Alain Mahjoub in *Jij bent, dus ik ben. Het goede leven begint bij verbondenheid* (Pelckmans, 2019), blz. 182

Ik ben zoveel iemanden”: zoals een mens meervoudig is in wie hij is, is hij meervoudig in verbondenheid.

Naar Kolet Janssen

Zoveel iemanden in jezelf

Al de cellen in je lichaam vernieuwen zich om de zoveel tijd. Ben je dan uiteindelijk nog dezelfde of iemand anders?

Je bent niet altijd iemand uit één stuk. Je verstand en je gevoel zeggen je soms elk iets anders. En je doet soms nog iets anders.

Er zit tegelijk een engeltje en een duiveltje in je.

Vandaag voel, denk en handel je anders dan gisteren. En in de loop van je leven verander je ingrijpend en duurzaam, ook al blijf je dezelfde mens.

Ook al zit je in je binnenste boordevol diversiteit, toch hebben de verbindingen tussen al die innerlijke ikjes de kracht om je jezelf te doen ervaren als één mens. Die verbindende kracht maakt dat je thuis bent bij jezelf in al je diversiteit. Draagt je onderwijs bij tot die verbindende kracht?

Zoveel iemanden om ons heen

“Voor mensen is het belangrijk om het gevoel te hebben dat ze ergens bij horen. Dat begint klein, op microniveau: het gezin. Daarna volgt het maatschappelijk niveau. Je noemt jezelf student, journalist, kok of verpleegster. Of je bent jong. Of homo. Door jezelf zo te identificeren, geef je jezelf een plaats in de wereld. Daarbij wil je automatisch op zoek naar mensen in dezelfde rol als jij en die jou daarin erkennen. Maar iemands identiteit is natuurlijk nooit eenduidig. Je bent niet énkél student, je bent bijvoorbeeld ook sportman, zus of leidster in de jeugdbeweging. Iedereen heeft verschillende rollen en dat is nodig. Hoe meer rollen je hebt in het leven, hoe meer potentiële verbindingen je namelijk kunt maken met anderen.” Dirk De Wachter op de [website Gezond Leven](#)

Soms ben je leraar en soms ben je leerling.

Soms ben je leidinggevende en soms ben je medewerker.

Zo verbind je je met velen, zowel met wie je gelijkenissen hebt als met wie je verschilt.

Vanuit die houding kom je thuis bij velen. Draagt je onderwijs bij tot die verbindende kracht?

Goede God,

voor ons ligt een jaar wijd open,
als een ruimte
met gebaande en ongebaande wegen.

Velen zullen ons pad kruisen,
onderweg met hun verhaal,
onderweg naar hun bestemming.

Geef ons wijsheid
om een goede weg te wijzen
aan wie daarom vraagt.

Geef ons geduld
om te wachten bij wie moet rusten.

Geef ons kracht
om iemands last mee te dragen.

Geef ons bescheidenheid
wanneer we onze eigen grenzen bereiken.

Vooraf: help ons graag te zien
ieder die Gij ons geeft.

© Jos Vansantvoet in Woorden
uit *het hart*, blz. 45

